बैशाख २०७४

UNDP

Empowered lives.
Resilient nations.

भुकम्पका दुई वर्ष

सुरक्षित निर्माणको लागि नेपाललाई सहयोग

यूएनडीपीले भूकम्पपछि गरेका प्रमुख कार्यहरु

सन्दर्भ

२०७२ बैशाख १२ र २९ मा गएको भुकम्पले नेपाललाई जगैदेखि हल्लाएको दुई वर्ष बितेको छ । देश पुनर्लाभ र पुनर्निर्माणको कार्यमा अगाडि बढेपनि अझै हजारौ मानिसहरु छाप्रोमा बसोबास गर्दै आएका छन् भने खाना र पानीको अभाव यथावत छ र सामान्य जीवनयापनको लागि पनि संघर्ष गरिरहेका छन् ।

युएनडीपीले नेपाल सरकार, विकास साझेदारहरुका साथै अन्य समुदायसँग भुकम्पबाट बढी क्षति भएका क्षेत्रका प्रभावित मानिसहरुलाई लक्षित गरि सहयोगका लागि आफ्ना कार्यक्रमहरुमार्फत् सहयोग गरिरहेको छ । भुकम्पपछि नेपालको विकासमा पहल गर्दै युएनडीपीले समुदायको जीविकोपार्जनको पुनरुत्थान सहित पुनर्निर्माण र सार्वजनिक सेवाहरु सुचारु गर्न मद्दत पुऱ्याइ सरकारलाई सघाइरहेको छ ।

यही समयमा युएनडीपीले दीर्घकालीन दृष्टिकोणसहित भविष्यमा आउन सक्ने विपद्को सामना गर्न क्षमता निर्माण गर्ने कार्यलाई सहयोग हुनेगरी कार्यक्रमहरु तय गरेको छ । यसको लागि सरकारलाई प्राविधिक सहयोग गरेर पुनर्लाभ कार्यक्रममा सक्रिय रुपमा सहभागी हुनुका साथै जोखिम न्यूनीकरण संयत्रमा पनि सघाएको छ ।

भुकम्पबाट प्रभावित

६0,000

व्यक्तिहरुलाई लघु उद्यमबाट रोजगारी प्रदान गरियो ।

पुनर्निर्माण प्राधिकरणलाई सहयोग

नेपालको भरपर्दो साझेदारको रुपमा युएनडीपीले पुननिर्माण प्राधिकरणलाई आवश्यक प्राविधिक विशेषज्ञता प्रदान गरी उसको कार्यादेश अनुरुप कामहरु सम्पन्न गर्न सहयोग पुऱ्यायो । यो सहयोग भएपछि सिन्धुपाल्चोक, गोरखा, काभ्रेपलान्चोक र दोलखा जिल्ला समन्वय संयत्र र राष्ट्रिय पुनर्लाभ समन्वय समिति संचालनलाई मद्दत पुग्यो ।

युएनडीपीले विश्व बैंक र अरु विकास साझेदाहरुसँग मिलेर पुनर्निर्माण प्राधिकरणको भुकम्पपछि उत्पन्न जोखिम पुनर्लाभ खाका (पीडीआरएफ) तयार गर्न प्रमुख भुमिका खेल्यो, पाँच वर्षे यो मार्गचित्रले पुनर्लाभ र पुननिर्माण कार्यलाई व्यवस्थित रुपमा अगाडि बढाउन सहयोग गऱ्यो । र, डीएफआइडी र जाइकासँग मिलेर युएनडीपीले अति प्रभावित १४ जिल्लालाई पुनर्लाभ कार्यक्रम योजना निर्माणमा सहयोग गऱ्यो । यसले विपद् जोखिम न्यूनीकरण र सुरक्षित निर्माण पद्धतिलाई मुलप्रवाहीकरण गर्न सहयोग गऱ्यो ।

युएनडीपीले कोइकासँगको साझेदारीमा चर्केका संरचना सुरक्षित तरिकाले भत्काउने, भग्नावशेष व्यवस्थापन र १० वटा स्वास्थ्य चौकी निर्माण गर्न सहयोग भऱ्यो । युएनडीपीले युनिसेफसंग मिलेर नौवटा जिल्लामा ६५० सिकाइ केन्द्रहरुको सुरक्षित र गुणस्तरीय निर्माण सुनिश्चित गर्न प्राविधिक सहयोग गऱ्यो ।

जिविकोपार्जनमा सहयोग

भुकम्पले समग्र अर्थतन्त्र, आमजनको जीवनस्तर र बजारमा पारेको नकरात्मक प्रभावलाई कम गर्न युएनडीपीले दिगो आर्थिक सुधारमा बढावा दियो । यसका लागि प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दालाई सक्षम बनाएर आयश्रोतका नयाँ अवसर निर्माणका लागि बिशेषगरी लघु उद्यममार्फत सहयोग गऱ्यो । यसबाट ६० हजारभन्दा बढीलाई नयाँ रोजगारी सृजना भई लक्षित गरिब र समाजमा पिछडिएका समुदायले राहत पाए ।

युएनडीपीले प्रवाभित क्षेत्रमा समुदायिक पुनर्वास निर्माण अन्तर्गत सिंचाई कुलो, सामुदायिक भवन, कृषि उपज संकलन केन्द्र लगायत ६० वटा संरचनाहरुको पुनर्निर्माण गऱ्यो जसले २३ हजार घरपरिवार लाभाविन्त भए ।

भूकम्पले क्षति पुऱ्याएका २०० सामुदायिक संरचनाको निर्माणबाट

२३,000

घरपरिवार लााभान्वित

भग्नावशेष पन्छाउने काममा

४,३००

ले अस्थायी रोजगारी पाए, कामका लागि नगद अन्तर्गत यस कार्यक्रममा ४० प्रतिशत महिला सहभागी थिए ।

सार्वजनिक सेवा सुचारु गर्न सहयोग

भूकम्पको धक्काले संरचनाहरु भत्किंदा नेपाल सरकारका स्थानीय निकायलाइ सार्वजनिक सेवा दिन निकै कठिनाइ भयो । युएनडीपीले भुकम्पका कारण अवरुद्ध भएका १२० सरकारी कार्यालय , स्वास्थ्य केन्द्र, विद्यालयहरुमा अस्थायी भवनको निर्माण तथा सौर्य उर्जा जडान गरी सेवा सुचारु गर्न सहयोग गऱ्यो ।

यसका साथै मानवअधिकार र कानुनी शिविरहरु संचालन गऱ्यो जसले गर्दा प्रभावित क्षेत्रका १२३,००० व्यक्ति लाभान्वित भए, यसमा बढि महिला र जोखिममा रहेकका व्यक्तिहरुले परामर्श लिएको पाइयो ।

सुरक्षित नेपाल निर्माण

नेपालको दिर्घकालीन पुनर्लाभ र रणनीति निर्माणका लागि युएनडीपीले नेपाल सरकार र विभिन्न विकास साझेदार र समुदायसंग जोखिम न्यूनीकरणको लागि मिलेर काम गरिरहेको छ । यस अन्तगति प्रभावित क्षेत्रमा सुर क्षित पुननिर्माणको काम गर्ने २,००० इन्जिनियरहरु र डकर्मीहरुलाई तालिम दिनुका साथै विपद् व्यवस्थापन नीति र रणनीतिक योजना तयार गर्न सहयोग प्रदान गऱ्यो ।

त्यसैगरी युएनडीपीले नेपाल इन्जियर्स संघसंग मिलेर ग्रामीण क्षेत्रको भूकम्प प्रतिरोधी घर नक्सा निर्माण प्रतिस्पर्धा आयोजना गऱ्यो । यसको उद्देश्य युवा इन्जिनियर र व्यवसायीले स्थानीय स्रोतसाधन उपयोग गरी भूकम्प प्रतिरोधी संरचना निर्माण गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गर्नु थियो ।

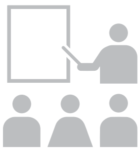

विद्यार्थीहरुका लागि
६५०
अस्थायी तालिम केन्द्र पुनर्निर्माण

विपद प्रतिकार्यमा अपाङ्गतालाई प्राथमिकता

युएनडीपीले भूकम्पछिको अवस्थामा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले सामना गर्नु परेका नयाँ चुनौतीमा सोसल साइन्स बहासंग मिलेर एक अध्ययन प्रतिवेदन प्रकाशित गरेको थियो ।

'विपद, अपङ्गत र भिन्नता' शिर्षककमा प्रकाशित उक्त प्रतिवेदनमा अपङ्गता भएका व्यक्तिले अस्थायी बसोबास गरेको क्षेत्रमा भोग्नु परेको अनुभव समेटिएको थियो । प्रतिवेदनले सबै संस्थागत सेवा प्रदायकमार्फत पुनर्लाभका लागि दिर्घकालीन सहयोग प्रदान गर्न एवं विपद् सामनाको निम्ति क्षमता अभिवृद्धि प्रक्रियामा तत्कालै अपाङ्गता भएका व्यक्तिका सवालहरु समावेश गर्न सिफारिस गरेको छ ।

नवीन खोज

युएनडीपीले नवीन खोजलाई उच्च प्राथमिकता दिँदै नेपालले पुनर्लाभको अवस्थामा सामना गर्नु परेका समस्या समाधानका लागि नागरिक समाज र निजी क्षेत्रसंगको साझेदारीमा नयाँ प्रविधि मार्फत सहयोग विस्तार गऱ्यो ।

नयाँ साझेदारहरु अन्तर्गत स्थानीय र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरुजस्तै माइक्रोसप्ट, शैक्षिक संस्थाहरुमा नेपाल इन्जिनियरिङ कलेज र अन्य नेपालका युवा समूहहरु सहभागी थिए । यी निजी क्षेत्रसंग संचालित संयुक्त परियोजनाहरुले तत्कालै ठोस र मूर्त प्रभाव दिन सफल भए, यो सफल नमूना मात्र भएन प्रविधिमा नयाँ सुरुवात पनि भयो ।

पुनर्लाभमा स्मार्ट फोन एप

माइक्रोसफ्टसंगको साझेदारीमा युएनडीपीले भग्नाबशेष व्यवस्थापनमा स्मार्ट फोन एप निर्माण गऱ्यो जुन एपले पुनर्लाभ काममा तत्काल काम गऱ्यो । विश्वमा पहिलोपटक प्रयोग भएको यो एपले विपद व्यववस्थापनको लागि सहयोग गऱ्यो । यसले परियोजनामा कामदारको तथ्याङ्क राख्न,

भुक्तानी विवरण राख्नुका साथै भूकम्पले क्षति पुऱ्याएका घर भग्नाबशेष हटाउन लागेको खर्च लेखाजोखामा वैज्ञानिक र कम खर्चिलो समाधन दियो ।

पुनर्नि र्माणका लागि युवा सहभागिता
युएनडीपीले माइक्रोसफ्टसंगको अर्को साझेदारीमा 'युथ फर अपाथन' सुरु गऱ्यो । यसमा ४०० युवा सहभागी भएर नयाँ सफ्टवेयर एप्लिकेशनको विकास गरी भूकम्पपछिको पुननिर्माण काम सघाउ पुऱ्याए । अपाथनले युवा स्वयंसेवीहरुलाई सफ्टवेयर निर्माणमा सहभागी गराउनका साथै अनलाइन बजार प्रणाली मार्फत् भग्नाबशेष वस्तुहरु बिक्री गर्ने व्यवस्था मिलायो ।

विद्युतीय निर्माण अनुमति प्रणाली
युएनडीपीको सहयोगमा केही नगर पालिकाहरुमा भवन निर्माण सम्बन्धी विद्युतीय अनुमति प्रणाली (इ बीपीएस) सुरु र विस्तार भयो । यस प्रणालीले राष्ट्रिय भवन निर्माण संहितालाई अनुशरण गरि भूकम्प प्रतिरोधि निर्माणमा सहयोग गरेको छ । यो प्रणाली काठमाडौं, कीर्तिपुर र ललितपुरमा सुरु भएको छ । यस अन्तर्गत निम्न लिखित कामहरु भए :

भूगोलमैत्री वस्ती स्थानान्तरण
भूकम्पले क्षति पुऱ्याएका पहाडी भूभागमा दिगो वस्ती स्थानान्तरण गर्न युएनडीपीले भूगोलमैत्री वस्ती स्थानान्तरणको अवधारणा विकास गरी उपलब्ध भूमि, साधनस्रोत दिगो बनाउन मद्धत पुऱ्यायो ।

सुरक्षित पुनर्निर्माणका लागि जनचेतना
भूकम्पछि घरधनी आफैले सुरु गरेको आफ्नो घर आफै बनाउ अभियानको सफलताका लागि घरधनीलाई सुरक्षित निर्माण सम्बन्धी सूचनाहरु सहजरुपमा प्रदान गर्नु आवश्यक हुन्छ । यसै सन्दर्भमा युएनडीपीले पुनर्निर्माण सम्बन्धी श्रव्यदृश्य भएको घुम्ती गाडी गाउँहरुमा लगेर भूकम्पीय सुरक्षा सम्बन्धी जानचेतनामूलक प्रदर्शनीहरु संचालन गरी सुरक्षित भवन अभ्यासबारे जानकारी दिन मद्दत गऱ्यो ।

२०७२ को भूकम्पमा धेरै जोखिममा परेकाहरुलाई लघु उद्यमबाट

६०,०००

नयाँ रोजगारी सिर्जना गऱ्यो ।

भूकम्प प्रभावित जिल्लामा पुनर्निर्माण पुर्नउत्थानका लागि

१,५००

डकर्मीलाई तालिम दिइयो ।

सरकारी कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा विघालयहरु सौर्य उर्जा

१५०

प्रणालि जडान ।

१३०,०००

भन्दा बढी (धेरै जसो महिला) ले कानुनी परामर्श, सल्लाह र सूचना पाए ।

३,४६७

निजी र २०७ सार्वजनिक भवनहरुको क्षति मूल्याङ्कन गर्दै ती घरहरुलाई भत्काई भग्नावशेषको व्यवस्थापन गरियो ।

भुकम्पवाट क्षतिग्रस्त २.६ साना जलविधुतको पुर्नस्थापना जसबाट

६६२

किलोवाट उर्जा उत्पादन भई ३५,००० लाभान्वित भए ।

हाम्रा दाता र साझेदारहरूलाई धेरैधेरै धन्यवाद

अस्ट्रेलिया

डेनमार्क

यूरोपेली संघ

फिनल्याण्ड

जर्मनी

जापान

मरीशस

नेपाल

नर्वे

गणतन्त्र कोरिया

स्वीडेन

स्विजरल्यान्ड

संयुक्त अधिराज्य

Note: This list includes bilateral and multilateral donors only.

नोट : यस सूचीमा द्विपक्षीय र वहुपक्षीय मात्र छन ।

UNDP

Empowered lives.
Resilient nations.

www.np.undp.org

www.facebook.com/undpnepal

www.twitter.com/undpnepal

www.youtube.com/undpnepal